

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонська філія

О.В. ПУЛЯНОВИЧ

К.В. ПАРСЯК

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»**

Рекомендовано Методичною радою НУК

Електронне видання
комбінованого використання на DVD-ROM

Миколаїв ♦ НУК ♦ 2018

УДК 658

ББК 65.29

Укладачі О.В. Пулянович, к.е.н, доцент, К.В. Парсяк, к.е.н

Рецензент В.В. Горлачук, д.е.н., професор

Пулянович О.В., Парсяк К.В.

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Фінансовий менеджмент» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 051 – «Економіка», освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»; галузі знань 07 – «Управління та адміністрування», спеціальність 076 – «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», освітньо-професійна програма «Бізнес і приватне підприємництво», та спеціальність 073 – «Менеджмент», освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій та адміністрування». / Укл. – Херсон : Херсонська філія НУК, 2018. – 52 с.

Наведено загальні відомості про дисципліну, зміст лекційних та практичних занять, завдання для самостійного розв'язання за темами курсу та методичні вказівки щодо їх вирішення, перелік контрольних питань, поточний та підсумковий модульний контроль успішності, а також список рекомендованої літератури.

Призначені для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання.

УДК 658

ББК 65.29

© Пулянович О.В., Парсяк К.В., 2018

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2018

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Фінансовий менеджмент» передбачена програмою підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з економіки і менеджменту, та орієнтована на засвоєння ними сучасних методів управління фінансами суб'єктів господарської діяльності.

Вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» базується на фундаментальній підготовці здобувачів вищої освіти з таких дисциплін: «Економіка підприємства», «Гроші та кредит», «Фінанси», «Економічний аналіз».

Мета вивчення дисципліни – оволодіння базовими знаннями з теорії і практики управління фінансами підприємств, стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання, формування вміння управляти операційною та інвестиційною діяльністю, винайдення правильних фінансових рішень.

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні засвоїти компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

ФК 3. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ФК 4. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК 5. Здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ФК 6. Здатність демонструвати поглиблені знання у сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту.

Програмні результати навчання:

ПРН14. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

ПРН15. Демонструвати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН16. Обґрунтувати управлінські рішення у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність.

ПРН17. Застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС)

2. ЗМІСТ ТЕМ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Концептуально-методичні засади та інформаційна база фінансового менеджменту

Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту. Мета, завдання та зміст управління фінансами підприємствами. Функції фінансового менеджера. Система управління фінансами підприємства.

Джерела інформації: [2, 11, 22, 23].

Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту. Організаційно-інформаційне забезпечення процесу управління фінансами. Основні джерела інформації фінансового менеджера.

Джерела інформації: [2, 14, 22, 23, 24].

Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві. Вхідні грошові потоки і їх характеристика. Зміст і завдання управління грошовими потоками. Управління вихідними грошовим потоками. Порівняння надходження і відпливу коштів.

Джерела інформації: [8, 11, 15, 23].

Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках. Зміна вартості грошей у часі як основна концепція, покладена в основу визначення дохідності та вигідності фінансових операцій.

Методи розрахунку майбутньої і теперішньої вартості грошей. Фінансові ренти та їх види.

Джерела інформації: [7, 9, 10, 23].

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Управління фінансово-економічною діяльністю і капіталом підприємства

Тема 5. Управління прибутком. Системний підхід до управління прибутком. Інформаційна база управління прибутком. Управління прибутком від операційної діяльності. Фактори, що впливають формування прибутку від основної діяльності. Політика максимізації прибутку підприємств.

Джерела інформації: [11, 15, 16, 22, 23].

Тема 6. Управління оборотними активами. Джерело формування оборотних активів підприємств та способи забезпечення їх оптимальної структури. Стратегія фінансування оборотних активів: агресивна модель, консервативна модель, компромісна модель.

Джерела інформації: [2, 3, 4, 11, 12, 25].

Тема 7. Вартість (ціна) і оптимізація структури капіталу. Капітал підприємства, його структура. Оцінка вартості (ціни) капіталу, що залучається підприємством з різних джерел. Розрахунок середньозваженої ціни капіталу. Шляхи зниження вартості капіталу.

Джерела інформації: [2, 3, 11, 25].

Тема 8. Управління інвестиціями підприємства. Сутність, функції і механізм інвестиційного менеджменту компанії. Чистий приведений дохід та його властивості. Управління фінансовими інвестиціями: прямими та портфельними. Вибір варіантів фінансових інвестицій.

Джерела інформації: [6, 11, 13, 17, 23].

Тема 9. Управління фінансовими ризиками. Класифікація фінансових ризиків підприємства. Методи оцінки фінансових ризиків. Диверсифікація

інвестицій і мінімізація ризику фінансового портфеля підприємства. Методи кількісної оцінки ступеня ризику. Напрями і шляхи мінімізації ризиків.

Джерела інформації: [2, 11, 22, 23].

Модуль 3

Змістовий модуль 3. Фінансове планування, інвестиційна діяльність та антикризове фінансове управління підприємством

Тема 10. Аналіз фінансових звітів. Основні методи і прийоми аналізу фінансової звітності. Аналіз динаміки та структури активів і пасивів балансу. Аналіз звіту про фінансові результати. Аналіз звітів про рух грошових коштів і про власний капітал підприємства.

Джерела інформації: [8, 15, 20, 23].

Тема 11. Внутрішньофірмове фінансове прогнозування та планування. Аналіз беззбитковості та цільове планування прибутку. Технологія складання основних фінансових планів – прибутку, капіталовкладень, кредитного, а також балансів – доходів і витрат.

Джерела інформації: [1, 11, 22, 23].

Тема 12. Антикризове фінансове управління на підприємстві. Антикризове індикативне планування. Фінансовий аналіз за відкритими даними. Діагностика кризового стану і методи її здійснення. Внутрішні механізми фінансової стабілізації. Методи відновлення платоспроможності підприємства.

Джерела інформації: [11, 18, 19, 21, 23].

3. ПРАКТИЧНА РОБОТА

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом відповідно сформульованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різної складності для розв'язування їх студентами на занятті.

Практичне заняття включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Практичне заняття 1. Розв'язання задач на визначення прибутку, прибутковості, структури капіталу, економії обігових коштів

Мета заняття: відпрацювання навичок прийняття оптимальних фінансових рішень, що забезпечують зростання прибутку та капіталу, стабілізацію діяльності підприємства, підвищення добробуту його працівників і власників.

Задачі для розв'язання

Задача 1.1. Ліквідаційна вартість фірм А і Б за оцінкою суду дорівнює:

- а) 6,4 млрд грн;
- б) 4,9 млрд грн.

У разі реорганізації прогнозується отримання щорічних чистих грошових потоків у розмірах:

- а) 1,2 млрд грн;
- б) 0,35 млрд грн.

Середньозважена вартість капіталу дорівнює (відношення чистих грошових потоків до вартості капіталу):

а) 15 %;

б) 9 %.

Суд збирається прийняти рішення про ліквідацію фірм А і Б. В якому випадку (а) чи б)) це буде доцільним у фінансовому відношенні?

Задача 1.2. Підприємство виготовляє продукцію, при цьому запас напівфабрикатів за останні роки був такий: 2016 р. — 400 тис., од., 2017 р. — 300 тис. од. Незавершене виробництво: 2016 р. — 50 тис. од., 2017 р. — 100 тис. од. Готова продукція відповідно становила 350 тис. од. та 200 тис. од. Оцінити тенденцію розвитку виробництва та якість управління фірмою.

Задача 1.3. Річний оборот продажу фірми — 1480 тис. грн, вартість реалізованих товарів — 1170 тис. грн. Який стан фірми щодо фірм-конкурентів, коли показник валової прибутковості продажу по даній галузі становить 24,5 %?

Задача 1.4. Фірма «Пошук» випускає каркаси. Виробничі (змінні) витрати — 120 грн/од. Середні постійні витрати — 8 грн/од. У теперішній час фірма випускає 10 тис. каркасів за ціною 200 грн/шт. щорічно. Надійшла пропозиція про закупівлю 1000 каркасів за ціною 140 грн/шт. Чи слід приймати дану пропозицію?

Задача 1.5. Розглянути можливі рівні дохідності залежно від стану економіки, які можливі в наступному році за інвестування 50 тис. у. о. в акції А чи Б. Прийняти рішення залежно від норми прибутку та ризикованості акцій А і Б.

Таблиця 1.1

Вихідні дані до розв'язання задачі

Показники	Дохід, %		Ймовірність	
	А	Б	А	Б
1. Падіння	-5	10	0,2	0,2
2. Нормальний стан	+ 20	15	0,6	0,6
3. Зростання	+ 40	20	0,2	0,2

Задача 1.6. Акціонерне товариство має статутний капітал у розмірі 900 тис. грн. У нього входить 40 привілейованих акцій номінальною вартістю 500 грн, решта — звичайні акції за тією ж ціною. За придбані акції акціонерами було внесено:

- а) гроші кошти — 600 тис. грн;
- б) основні засоби — 150 тис. грн;
- в) патенти — 80 тис. грн.

Визначити:

1. Частку сформованого статутного капіталу та проаналізувати його структуру.

2. Розрахувати суму фінансового резерву за нормативу 25% від розміру статутного капіталу.

Задача 1.7. Визначити вплив на зміну за 2016-2017 рр. суми обігових коштів підприємства таких факторів:

- 1) зміни суми виручки від операційної діяльності;
- 2) зміни обертання оборотного капіталу на підставі даних табл.1.2.

Таблиця 1.2

Вихідні дані до розв'язання задачі, тис. грн

Показники	2016 р.	2017 р.
1 . Виручка від операційної діяльності	15460	20130
2. Середньорічна сума обігових коштів	5200	5450

Задачі для самостійного розв'язання

Задача 1.8. Фірма випускає каркаси. Виробничі витрати — 120 грн/шт. Середні постійні витрати — 8 грн/шт. У теперішній час фірма випускає щорічно 10 тис. каркасів за ціною 200 грн/шт. Надійшла пропозиція про закупівлю 5 тис. каркасів. Якщо фірма прийме цю пропозицію, то постійні витрати збільшаться на 10 тис. грн: фірмі доведеться відмовитися від виготовлення 2000 каркасів. Оцінити мінімально прийнятну ціну, тобто ціну, яка б зберегла попередню суму прибутку.

Задача 1.9. Ліквідаційна вартість підприємства, справа про банкрутство якого розглядається в суді, оцінена в 5,3 млрд у. о. У разі реорганізації прогнозується отримання 0,5 млрд чистих грошових потоків щорічно. Середньозважена вартість капіталу 10 %. Суд збирається прийняти рішення про ліквідацію підприємства. Чи буде це вірним з фінансової точки зору?

Задача 1.10. Визначити відносну економію (перевищення) оборотних коштів у 2017 р. за рахунок підвищення їх оборотності порівняно з 2016 р. Який обсяг оборотних коштів потрібен підприємству на 2018 р., якщо передбачається, що в цьому році буде реалізовано продукції на суму 45430 тис. грн, а обертання обігових коштів уповільниться на 10 % порівняно 2017 р.?

Таблиця 1.3

Вихідні дані до розв'язання задачі

Показники	2016 р.	2017 р.
1. Виручка від операційної діяльності, тис. грн	30160	55680
2. Середньорічна сума обігових коштів, тис. грн	4350	7420

Практичне заняття 2. Розв'язання задач на визначення величини грошового потоку, обґрунтування доцільності використання різних джерел для фінансування діяльності підприємства

Мета заняття: формування та закріплення навичок розрахунку грошових потоків підприємства, оцінки їх достатності, управління вхідними та вихідними грошовими потоками на підприємстві.

Задачі для розв'язання

Задача 2.1. На основі наведених нижче даних Балансу (табл.2.1) та даних за період скласти Звіт про рух грошових коштів та проаналізувати його. Чистий прибуток за звітний період становить 70 тис. грн, сплачено акціонерам у вигляді дивідендів – 40 тис. грн, прибутку залишилось нерозподіленим – 30 тис. грн. Знос основних засобів за період – 20, знос нематеріальних активів – 2 тис. грн.

Таблиця 2.1

Вихідні дані до розв'язання задачі, тис. грн

Актив	01.01	31.12	Пасив	01.01	31.12
Основні засоби	390	450	Статутний капітал	400	500
Нематеріальні активи	76	74	Нерозподілений прибуток	60	90
Товарно-матеріальні запаси	280	316	Довгострокові кредити банків	110	180
Дебіторська заборгованість	80	100	Короткострокові кредити банків	180	100
Грошові кошти	24	50	Кредиторська заборгованість за товари. Роботи, послуги	100	120
Всього	850	990	Всього	850	990

Задача 2.2. При створенні підприємства засновники внесли до статутного капіталу кошти в розмірі 70 % від розміру зареєстрованого статутного капіталу, який становить 500 тис. грн. Протягом першого року функціонування підприємством були здійснені такі операції:

1. Придбано основні засоби на суму 100 тис. грн. На їх доставку та введення в експлуатацію витрачено 1 тис. грн.
2. На купівлю товарно-матеріальних запасів (ТМЗ) витрачено 80 тис. грн.
3. Придбано програмне забезпечення на суму 10 тис. грн.
4. На умовах комерційного кредиту придбано устаткування на суму 20 тис. грн.
5. Отримано банківський кредит у розмірі 50 тис. грн.
6. Підприємству - партнеру по бізнесу відвантажено товарно-матеріальні запаси на суму 10 тис. грн з домовленістю про оплату протягом року.
7. Засновниками повністю погашено заборгованість за внесками до статутного капіталу.
8. Внесено до статутного капіталу іншого підприємства 20 тис. грн.

9. Емітовано облігації на суму 120 тис. грн.

10. Погашено заборгованість з оплати устаткування, придбаного на умовах комерційного кредиту.

11. Реалізовано основні засоби, балансова вартість яких становить 10 тис. грн. Виручка від реалізації основних засобів становила 11 тис. грн.

12. Надійшла часткова оплата за відвантажені партнеру по бізнесу товарно-матеріальні запаси в розмірі 5 тис. грн.

Використовуючи дані визначити, до яких видів діяльності (фінансової, операційної, інвестиційної) належать операції 1-12. Визначити грошові потоки по кожному з видів діяльності.

Задача 2.3. Мале підприємство, витрачаючи 19 600 грн. власних коштів, виробляє за місяць продукцію вартістю 35 000 грн.

Рентабельність виробництва 20 %. Для забезпечення запуску виробництва на повну потужність необхідно витратити в місяць 112 000 грн. Є можливість поповнити обігові кошти за рахунок банківського кредиту. Який з двох варіантів кредитування (табл.2.2) вибере керівництво підприємства, що прагне наростити власний капітал?

Таблиця 2.2

Вихідні дані до розв'язання задачі

Показник	1 варіант	II варіант
Сума кредиту	95 000 грн	85 000 грн
% річних	30	33
Термін	1 місяць	2 місяці

Задача 2.4. Підприємство станом на 2 листопада на поточному рахунку мало кошти у сумі 2200 грн. Цього ж дня на поточний рахунок підприємства було зараховано кошти від замовника на суму 14 тис. грн. Підприємству необхідно розрахуватися з працівниками до 5 листопада у сумі 20 тис. грн; з постачальником — не пізніше 2 листопада відповідно до договору поставки у сумі 25 тис. грн; 2 листопада строк сплати податку на прибуток за звітний

період у сумі 12 тис. грн; 16 листопада мають бути зараховані кошти на поточний рахунок за акредитивом на суму 35 тис. грн. Пеня за кожен день прострочки за договором поставки становить 0,5 % від суми заборгованості.

Яке рішення має прийняти фінансовий менеджер для оплати зазначених платежів?

Задача 2.5. Стартова вартість об'єкта лізингу 19920 тис. грн. Угода передбачає повну амортизацію (період — 2 роки), рівномірно по місяцях. Кредитна ставка 45% річних, комісійні лізингодавця 15 % річних. Лізингові платежі за угодою здійснюються щоквартально.

Складіть щоквартальний графік лізингових платежів підприємства.

Задача 2.6. Розрахувати річну суму орендної плати.

Дані для розрахунку. Підприємство здається в оренду. Середньорічна вартість об'єкта оренди — 100 млн. грн. У тому числі вартість сировини і матеріалів — 40 млн. грн, середня вартість інших обігових коштів — 35 млн. грн. Середня норма амортизаційних відрахувань по основних фондах — 7,2 %. Орендний процент береться з розрахунку 55 % від вартості основних фондів. За договором оренди в орендну плату включається 85 % амортизаційних відрахувань.

Задачі для самостійного розв'язання

Задача 2.7. Вам як фінансовому працівнику корпоративного підприємства необхідно визначити джерела фінансування реконструкції та технічного переозброєння підприємства (враховуючи можливість отримання кредиту в банку) і скласти план фінансування на основі таких даних (у тис. грн):

- обсяг капіталовкладень — 2500, з них будівельно-монтажні роботи — 1800, в тому числі підлягає виконанню господарським способом 850;
- кошти, що отримані з інноваційного фонду і спрямовуються на фінансування капіталовкладень, — 200;
- доходи від супутнього добування піску та виконання інших будівельно-монтажних робіт — 400;

- централізовані фінансові ресурси міністерства, що надані підприємству з метою фінансування капіталовкладень, – 350.

На фінансування капіталовкладень використовуються також:

а) кошти фонду соціального розвитку: очікуваний залишок коштів цього фонду на початок планового року – 85, нараховано за планом на майбутній рік – 265, підлягає спрямуванню на капіталовкладення в плановому році – 40 %;

б) амортизаційні відрахування (балансова вартість основних фондів) на початок планового року – 9 000. Загальна норма амортизації по звіту за рік – 10 %, з них на капіталовкладення – 50 %;

в) економія від зниження собівартості робіт, що виконуються господарським способом, – 5 %;

г) мобілізація (іммобілізація) внутрішніх ресурсів у будівництві на плановий рік характеризується такими даними:

- наявність оборотних активів на початок року – 6000;
- потреби в оборотних активах на кінець року – 53000.

Задача 2.8. Згідно з прогнозними розрахунками сума виручки від реалізації продукції за звітний період становить 8000 тис. грн, витрати на виробництво продукції – 4500 тис. грн, витрати на реалізацію – 500 тис. грн, витрати на утримання об'єкта соцкультпобуту – 100 тис. грн, сума нарахованої амортизації – 500 тис. грн, доходи від продажу цінних паперів – 1700 тис. грн, прибуток від продажу цінних паперів – 500 тис. грн. У звітному періоді планується придбання цінних паперів на суму 600 тис. грн, одержання кредиту в банку – 3000 тис. грн, сплата процентів за кредит банку (у цьому ж періоді) – 500 тис. грн., здійснення інвестиційних витрат – 2000 тис. грн, сплата податку на додану вартість – 1300 тис. грн, відрахування в інноваційний фонд – 100 тис. грн. Кошти на поточному рахунку на початок періоду становили 1000 тис. грн. Визначте суму коштів на поточному рахунку підприємства на кінець періоду.

Задача 2.9. Підприємство «Київ-транс» запропонувало фінансовій службі підприємства «Чернігівські тканини» в рахунок заборгованості прийняти в

нього безкупонну облігацію номіналом 100 тис. грн. зі строком погашення через 9 місяців за ціною 80 тис. грн.

Що вирішить фінансова служба підприємства, якщо вона знає, що кредитна банківська ставка 40 % річних і проценти необхідно сплачувати щоквартально?

Задача 2.10. Визначте прогнозну вартість використання факторингових послуг на наступний рік (відношення вартості факторингових послуг до отримуваних згідно з факторинговою угодою грошових коштів), виходячи з таких даних.

Підприємство у розрахунках з кредиторами застосовує факторингові послуги банку. Продажі в кредит становлять 600 тис. грн на рік. Обіговість дебіторської заборгованості за цей же період – два обороти. Умови надання факторингових послуг: 80 % – негайна виплата підприємству дебіторської заборгованості; 2,5 % комісійних – на середню дебіторську заборгованість; плата за кредитування – 10 % від суми сплаченої підприємству дебіторської заборгованості після вирахування комісійних.

Практичне заняття 3. Розв'язання задач з планування прибутку за різними методами та на застосування різних типів дивідендної політики при розподілі прибутку

Мета заняття: формування та закріплення навичок розрахунку прибутку із використанням різних методів, а також його розподілу на основі різних типів дивідендної політики.

Задачі для розв'язання

Задача 3.1. Керівництво фірми прогнозує збільшити виручку від реалізації продукції на 15 %. Поточна виручка 52 000 гр. од., а змінні витрати – 40 000 гр. од. Постійні витрати – 5000 гр. од. Визначити суму прибутку, яка відповідатиме новому обсягу виручки від реалізації традиційним способом та за допомогою виробничого важеля. Зробити висновок про рівень рентабельності цього підприємства.

Задача 3.2. Визначити показники: прибуток, чистий прибуток звітного періоду, якщо вартість продукції підприємства в оптових цінах становить 100 300 гр. од. У цьому ж періоді по бухгалтерських рахунках проведена вартість закуплених підприємством сировини та матеріалів (з ПДВ) – 12 100 гр. од., інші позавиробничі витрати – 2200 гр. од., заробітна плата (без відрахувань) – 3760 гр. од., витрати на відновлення основних фондів – 1800 гр. од., сплачені проценти за банківський кредит – 1800 гр. од., сплачені фінансові санкції – 200 гр. од., нарахований податок на прибуток – 900 гр. од.

Задача 3.3. Оголошений статутний фонд АТ становить 2 млн. грн за номінальної вартості акції 25 грн. В обігу перебуває 89 % акцій, з яких 15 % – привілейовані акції зі стабільною ставкою дивідендів 30 %. Визначити розмір дивідендів на звичайну акцію і загальний грошовий потік з виплати дивідендів, коли прибуток АТ до оподаткування за рік становить 900 тис. грн, а на виплату дивідендів спрямовується 40 % чистого прибутку.

Задача 3.4. Виберіть найдохідніший варіант вкладення капіталу і визначте суму чистого прибутку.

Інвестор має два варіанти розміщення 5 тис. грн вільних коштів на депозиті строком на 2 роки. При вкладанні коштів по першому варіанту дохід становитиме 20 % річних. За другого варіанту дохід нараховується щоквартально із розрахунку 16 % річних (врахувати зміну вартості грошей у часі).

Задача 3.5. Підприємство, що займається пошиттям одягу, орендує приміщення. Орендна плата – 18000 грн на місяць. У власності підприємства є п'ять швейних машин. П'ять працівників підприємства (щомісячна заробітна плата кожного становить 8000 грн.) займаються пошиттям жіночих суконь 25 днів на місяць. При цьому щодня кожен з працівників шиє дві сукні. Один працівник займається розкромом тканини і отримує заробітну плату - 1000 грн. на місяць. На пошиття однієї сукні витрачається 2 м тканини вартістю 150 грн. за 1 м, а також фурнітура на суму 70 грн. Сукні реалізують за ціною 1680 грн,

причому всі пошиті протягом місяця сукні реалізують у цьому ж місяці. Щомісячна плата за електроенергію, комунальні та інші послуги становить 3200 грн. Амортизаційні відрахування – 1000 грн на місяць. Визначити:

1. Податок на додану вартість, який підлягає сплаті.
2. Прибуток, отриманий підприємством за місяць.
3. Податок на прибуток.
4. Точку безбитковості.

Задача 3.6. Інформація щодо очікуваної акціонерним товариством суми чистого прибутку протягом наступних п'яти років та планованих капіталовкладень за варіантами наведена в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Вихідні дані

Показник	Рік				
	1	2	3	4	5
Чистий прибуток	2000	1500	2500	2300	1800
Капітальні витрати	1000	1500	2000	1500	2000

Нині акціонерний капітал компанії складає 100 000 акцій, і вона виплачує дивіденди в розмірі 1,5 грн за акцію.

Необхідно:

а) визначити обсяг зовнішнього фінансування в кожному році, якщо дивідендна політика будується за залишковим принципом;

б) визначити обсяг зовнішнього фінансування в кожному році за умови, що виплата дивідендів залишиться на колишньому рівні;

в) визначити розмір дивідендів на акцію й обсяг зовнішнього фінансування при показнику дивідендного виходу, рівному 50 %;

г) поміркуйте, яким може бути розмір екстра-дивідендів, запропонуйте схему їх виплат;

д) при якому з варіантів дивідендної політики АТ максимізує обсяг виплачуваних дивідендів, обсяг зовнішнього фінансування? Зробіть висновки.

Задачі для самостійного розв'язання

Задача 3.7. Підприємство виробляє один вид продукції, відпускна ціна одиниці виробу – 100 грн. Обсяг реалізації продукції на рік – 56 тис. од. виробів. Очікується, що обсяг реалізації продукції в плановому періоді збільшиться на 20 %. Собівартість одиниці продукції – 85 грн, в тому числі: змінні витрати – 47 грн; постійні витрати – 38 грн. Необхідно визначити додатковий прибуток (економію) від реалізації додаткової продукції, що буде отримана підприємством.

Задача 3.8. Фінансовому менеджеру підприємства необхідно запропонувати найприбутковіший варіант використання протягом року вільних грошових коштів у сумі \$ 7,5 тис. Перший варіант передбачає купівлю акцій компанії «Міжторг» (25 % дивідендів); другий – купівлю і продаж протягом року 5 тис. т товару для продажу його по \$4.9 за т (у тому числі \$2.95 – затрати на реалізацію); третій – купівлю офісу площею 30 м² для здачі його в оренду за \$30 (\$5 йдуть на покриття комунальних затрат); четвертий варіант – розмістити ці кошти на депозитному рахунку банку під 22 % річних..

Задача 3.9. Виручка від реалізації підакцизних товарів, що надійшла у III кварталі, дорівнювала 27 тис. грн разом з ПДВ. Ставка акцизного збору – 10 %. Матеріальні затрати за цей період становили 8400 грн, у тому числі ПДВ 1400 грн. Інші затрати, що відносяться на собівартість, 6000 грн. У III кварталі нараховано амортизаційних відрахувань на суму 4000 грн. Витрачено на утримання дитячого садка, який знаходиться на балансі підприємства, 3000 грн.

Визначити суму податку на прибуток, яку повинно сплатити підприємство за підсумком трьох кварталів, якщо виручка від реалізації товарів за перше півріччя становила 52 800 грн разом з ПДВ (зменшена на суму акцизного збору), собівартість їх виробництва – 39 000 грн. Інших операцій, які б впливали на формування валового доходу, підприємство у попередніх кварталах не здійснювало. Сальдо авансових внесків податку на прибуток, сплачених підприємством до бюджету, дорівнювало на кінець третього кварталу 1500 грн.

Задача 3.10. Керівництво фірми «Лора» планує збільшити виручку від реалізації на 12 %.

Основні показники поточного року такі: виручка ви реалізації – 35 000 тис. грн, змінні витрати – 14 000 тис. грн, постійні витрати – 10 000 тис. грн.

Визначити суму прибутку, яку отримає фірма «Лора» при новій виручці від реалізації двома способами (період слід вважати релевантним).

Задача 3.11. Визначити поріг рентабельності, порогову кількість товару та запас фінансової міцності, силу операційного важелю та масу прибутку після проходження порогу рентабельності АТ «Компанія», яка виробляє та продає зошити. Обсяг реалізації – 150000 шт. на рік, ціна одиниці – 2,70 грн, постійні витрати – 25 000 грн., змінні — 35 000 грн.

У наступному році передбачається зростання продажу на 25 000 шт. Якою буде сила операційного важелю та маса прибутку після проходження порогу рентабельності?

Задача 3.12. Дивіденди за акціями «А» з постійним коефіцієнтом зростання чотири роки тому становили $D_4 = 7$ грн. Останні сплачені дивіденди $D_0 = 13$ грн.

Визначити очікувану дохідність акції, якщо її ринкова вартість у даний момент дорівнює $P_A = 75$ грн. На скільки відрізнятиметься очікувана дохідність акцій «А» від акцій «В» з постійними дивідендними виплатами на рівні $D_0 = 13$ грн. і поточною ринковою ціною $P_A = 75$ грн?

Задача 3.13. Компанія «Салют» не виплачувала дивіденди у звітному році, але у наступному році планує виплатити дивіденди у розмірі 5 дол. США. У наступні роки очікується постійний ріст дивідендів з темпом 6 %. Яка поточна ціна акцій компанії, якщо коефіцієнт дисконтування дорівнює 13 %?

Яка поточна ціна акцій компанії, якщо дивіденд зменшиться на 10 %, а коефіцієнт дисконтування підвищиться на 1,3 %?

Практичне заняття 4. Розв'язання задач на визначення фінансових потреб підприємства, необхідної суми обігових коштів, потенційного лишку або дефіциту грошових коштів, тривалості фінансового та операційного циклів підприємства

Мета заняття: формування та закріплення навичок визначення потреб підприємства у фінансових коштах, різних видах активів, закріплення знань щодо управління необоротними активами, оборотними активами та їх складовими.

Задачі для розв'язання

Задача 4.1. На основі наведених даних визначте поточні фінансові потреби підприємства: виручка від реалізації продукції за квартал становила 10800 тис. грн; оборотність дебіторської заборгованості – 25 днів; оборотність кредиторської заборгованості – 35 днів; норма запасу матеріальних цінностей – 20 днів. Середньоденна витрата матеріальних цінностей – 23 тис. грн.

Задача 4.2. Підприємство з щорічним обсягом реалізації продукції 23 400 тис. грн і дебіторською заборгованістю 1870 тис. грн уклало договір з окремими покупцями про скорочення строків погашення дебіторської заборгованості (сума дебіторської заборгованості таких покупців становить 30% загальної суми дебіторської заборгованості).

Підприємство проводить знижку за дострокову сплату покупцями платіжних документів у розмірі 2% до суми платежу. Визначте суму грошових коштів, на яку зменшиться дебіторська заборгованість у результаті її погашення і суму прибутку, яку одержить підприємство, використовуючи такий спосіб прискорення фінансування. Рентабельність виробництва 30 %.

Задача 4.3. За даними балансу підприємства станом на початок року грошові кошти становили 18,5 тис. грн, обсяг реалізації продукції за минулий рік – 395 тис. грн. У плановому періоді передбачається довести обсяг реалізації продукції до 474 тис. грн. Визначте суму грошових коштів, яка вивільнюється у результаті прискорення обіговості грошових коштів.

Задача 4.4. На основі наведених даних (табл.4.1) необхідно визначити власні обігові кошти, поточні фінансові потреби; потенційний лишок або дефіцит грошових коштів; реальний лишок або дефіцит грошових коштів.

Таблиця 4.1

Спрощений баланс підприємства, тис. грн

Актив		Пасив	
Основні засоби	3500	Власні кошти	2000
Запаси сировини	400	Резерви	1000
Незавершене виробництво	200	Довгострокова заборгованість	2000
Запаси готової продукції	600	Короткострокові кредити	1000
Дебіторська заборгованість	1800	Кредиторська заборгованість	1200
Грошові кошти	200		
Короткострокові фінансові вкладення	200		
Інші поточні активи	300		
Всього	7200	Всього	7200

Задача 4.5. Підприємство виробляє один вид продукції, відпускна ціна одиниці продукції – 60 грн; обсяг виробництва на рік – 12000 штук. Дебіторська заборгованість становила 108 тис. грн. Собівартість одиниці продукції – 51 грн, у тому числі: змінні витрати – 31 грн, постійні витрати – 20 грн. Мінімальний рівень рентабельності – 10 %. Очікується, що обсяг реалізації продукції у плановому періоді збільшиться на 20 %, оборотність дебіторської заборгованості становитиме 6,67 обороту. Сума безнадійних боргів у плановому періоді може бути 2 тис. грн. Визначте додатковий прибуток від реалізації додаткової продукції у плановому періоді.

Задача 4.6. Визначте тривалість операційного, виробничого і фінансового циклів підприємства на підставі таких даних:

середній період обороту запасів сировини, матеріалів – 25 днів; середній період обороту – 19 днів; середній період обороту дебіторської заборгованості –

20 днів; середній період обороту грошових коштів – 3 дні; середній період обороту кредиторської заборгованості – 16 днів.

Задача 4.7. Визначте оптимальну суму дебіторської заборгованості в майбутньому періоді на підставі таких даних: обсяг реалізації продукції у плановому періоді – 3200 тис. грн; питома вага собівартості продукції в їх ціні у плановому періоді – 75 %; середній період надання товарного кредиту покупцям – 40 днів; середній період прострочення платежів щодо наданого товарного кредиту, виходячи з результату аналізу звітних даних, – 20 днів.

Задача 4.8. Підприємство придбало обладнання на суму 50 000 грн. Транспортні витрати на доставку обладнання становлять 300 грн, витрати, пов'язані з монтажем та введенням в експлуатацію – 600 грн. Протягом року було проведено модернізацію обладнання, витрати на яку дорівнюють 3000 грн, нараховано знос у розмірі 12 000 грн, частину обладнання вартістю 10 000 грн наприкінці року передано у фінансовий лізинг. За цей час ринкові ціни на подібне обладнання знизились до 47 000 грн, а з урахуванням ступеня зносу – до 34 000 грн.

Визначити первісну вартість обладнання, а також балансову та відновну вартість через рік після придбання.

Задача 4.9. Підприємство реалізує продукцію на умовах комерційного кредиту. 50 % покупців виступають позичальниками 2-го класу, 20 % – 3-го і 30 % – 4-го класу. Річна виручка від реалізації продукції становить 5 000 000 грн. За рахунок кредитування покупців 5-го класу обсяг реалізації у наступному році планують збільшити на 25 % .

Як при цьому зростуть чисті надходження підприємства?

Задачі для самостійного розв'язання

Задача 4.10. До підприємства надійшов автомобіль, за який було сплачено 25,5 тис. грн. Ринкові ціни на такий автомобіль коливаються в межах 26-27 тис. грн. На зборах засновників його оцінено на суму 26,8 тис. грн.

Якою буде первісна вартість автомобіля, якщо: 1) автомобіль передано як внесок до статутного капіталу, 2) в безоплатне та безстрокове користування, 3) придбаний за кошти підприємства?

Задача 4.11. Підприємство закуповує сировину на умовах комерційного кредиту. Строк кредитування – 45 днів. При сплаті за сировину протягом перших 10 днів надається знижка 2 % . Підприємство закупило сировини на суму 200 000 грн, очікує надходження коштів для розрахунків за неї через 45 днів і розглядає можливість розрахуватись зі знижкою за рахунок банківського кредиту (ставка кредитування – 12 % річних).

Який варіант більш прийнятний для підприємства: розрахуватись вчасно власними коштами чи протягом перших 10 днів за рахунок банківського кредиту?

Завдання 4.12. Підприємство вважає за потрібне поповнити запаси сировини на суму 100 000 грн. Постачальник пропонує придбати сировини у 1,5 рази більше зі знижкою 5 %.

Чи доцільно підприємству створювати надлишкові запаси сировини, якщо річні витрати на утримання запасів становлять близько 20 % їх вартості. Придбана надлишкова сировина не буде використана для виробництва продукції протягом кварталу.

Практичне заняття 5. Розв'язання задач на визначення вартості та оптимальної структури капіталу підприємства

Мета заняття: формування та закріплення навичок застосування методики визначення вартості капіталу, оптимізації його структури.

Задачі для розв'язання

Задача 5.1. Чому дорівнює балансова, ринкова вартість активів та прихований капітал, якщо балансова оцінка власного капіталу становить 10 млн. грн, ринкова оцінка власного капіталу – 15 млн. грн, зобов'язання – 12 млн. грн?

Задача 5.2. На підставі даних табл.5.1. визначити ринкову оцінку власного капіталу підприємства, якщо в результаті морального зносу основні засоби можуть бути продані на ринку за ціною, що становить 70 % їх балансової вартості, товарно-матеріальні запаси – 50 %. Безнадійна дебіторська заборгованість становить 20 %. Ціна акції, якими володіє підприємство, зросла на 50 %.

На скільки відрізняються балансова та ринкова оцінки капіталу?

Таблиця 5.1

Вихідні дані до розв'язання задачі

АКТИВ	тис. грн	ПАСИВ	тис. грн
Основні засоби	500	Статутний капітал	450
Довгострокові фінансові вкладення	50	Резервний капітал	50
Товарно-матеріальні запаси	200	Нерозподілений прибуток	50
Дебіторська заборгованість	100	Кредити банків	300
Грошові кошти	100	Кредиторська заборгованість	100
Всього	950	Всього	950

Задача 5.3. Визначити, як можна використати показник вартості капіталу для вибору прибутковішого проекту. Проект А – внутрішня ставка доходу дорівнює 25 %, а по проекту Б – 15 %. Вартість капіталу – 10 %.

Визначити прибутковість інвестицій в проекти А і Б. Проілюструвати на графіку порівняння внутрішньої ставки доходу інвестицій з вартістю капіталу і зробити висновки про доцільність вкладень.

Задача 5.4. Ставка процента за банківський кредит становить 25 %, витрати пов'язані з обслуговуванням кредиту, – 4 %. Визначити вартість залученого капіталу у формі банківського кредиту.

Задача 5.5. Ставка купонного процента за облігацією – 35 %. Ставка податку на прибуток 18 %. Рівень емісійних витрат у загальному обсязі емісії – 4 %. Визначити вартість залученого капіталу за рахунок емісії облігацій.

Задача 5.6. Визначити вартість привілейованої акції в 100 гр. од., якщо сума дивідендів – 12 гр. од., а витрати на випуск – 3 %.

Задача 5.7. Щорічні темпи приросту дивідендів компанії становили 5 %, акції котирувались по 20 гр. од. Дивіденди на акцію компанія сплачувала у розмірі 2 %, а витрати на випуск становили 3 %.

Визначити вартість капіталу від акцій компанії.

Задача 5.8. Визначити вартість капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку, якщо фірма сплачує дивіденд у сумі 2,0 грн, що зростає щорічно на 5 %, а ціна акції дорівнює 20 грн.

Задача 5.9. Визначити оптимальну структуру капіталу за такими даними (табл.5.2).

Таблиця 5.2

Вихідні дані до розв'язання задачі

Показники	Варіанти структури капіталу та його ціни						
	1	2	3	4	5	6	7
Частка власного капіталу	100	90	80	70	60	50	40
Частка залученого капіталу	0	10	20	30	40	50	60
Ціна власного капіталу	13,0	13,3	14,0	15,0	17,0	19,5	25,0
Ціна залученого капіталу	7,0	7,0	7,1	7,5	8,0	12,0	17,0

Задачі для самостійного розв'язання

Задача 5.10. Визначити вартість позикового капіталу, якщо підприємство сформувало позиковий капітал за рахунок емісії облігацій. Номінал облігації – 1000 грн, обсяг емісії – 10 000 000 грн, купонний процент сплачується раз на рік і становить 14 % від номіналу, строк обігу облігацій – 5 років. Облігації розміщено на ринку за ціною 990 грн. Витрати на емісію – 120 000 грн.

Задача 5.11. Акціонерний капітал підприємства складають прості акції. Кількість акцій – 100 000 шт., балансова вартість акції – 70 грн. Обсяг позикового капіталу – 1 000 000 грн. Вартість акціонерного капіталу – 15 %, позикового – 13 %. Ставка податку на прибуток підприємства – 18 %.

Визначити середньозважену вартість капіталу (СЗВК) та дивіденди, сплачені на одну акцію, якщо дохід до виплати процентів та податків (ДВПІ) становить – 2 030 000 грн. Весь прибуток розподіляється серед акціонерів у вигляді дивідендів.

Як зміниться СЗВК і дивіденд у розрахунку на акцію, якщо підприємство викупить за балансовою вартістю 25 % акцій і на таку саму суму випустить і розмістить облігації. Як передбачають менеджери підприємства, вартість акціонерного капіталу при цьому зросте до 17 %, а позикового – до 14 %. (Вважаємо, що діяльність підприємства є стабільною, а дохід до виплати процентів та податків не змінюється в результаті змін у структурі капіталу).

Задача 5.12. Надати рекомендації щодо вибору структури капіталу АТ «Альф», якщо можливі такі варіанти (табл. 5.3).

Таблиця 5.3

Вихідні дані до розв'язання задачі

Показник	Структура капіталу, ціна складових по варіантах (%)						
	1	2	3	4	5	6	7
Власний капітал	40	50	60	70	80	90	100
Залучений капітал	60	50	40	30	20	10	0
Ціна власного капіталу	9,0	11,4	12,5	13,1	14,8	15,6	17,0
Ціна залученого капіталу	38,0	35,0	33,0	30,0	28,0	24,0	–

Задача 5.13. Фінансовий менеджер готує питання на директорат щодо використання власного та залученого капіталу. Для більш детального докладу йому треба визначити вартість капіталу АТ «Весна», отриманого за рахунок різних джерел (доцільно розрахувати середньозважену ціну капіталу). Вихідні дані наведено в табл. 5.4.

Яке рішення слід прийняти, якщо ставка по кредитах в наступному році знизиться на 8%, а облігації будуть погашені в кінці поточного?

Яка буде середньозважена ціна капіталу?

Таблиця 5.4

Вихідні дані до розв'язання задачі

Джерело	Сума, тис грн	Ціна
Акціонерний капітал (5000 акцій по 15 грн)		15 %
Нерозподілений прибуток	9 000	3000 тис. грн
Довгострокова заборгованість (3000 облігацій по 2,2 грн.)		20 %
Короткострокові кредити	64 000	16000 тис. грн
Довгострокові кредити	30 000	18 %

Практичне заняття 6. Розв'язання задач на визначення фінансового ризику підприємства

Мета заняття: засвоєння знань щодо сутності ризиків, їх видів, змісту та складових управління ризиками; формування вмінь та навичок оцінки ризиків та вибору методів їх зменшення та нейтралізації.

Задачі для розв'язання

Задача 6.1. Підприємство протягом року реалізувало продукцію чотирьом фірмам. Обсяги продаж та заборгованість, яка з різних причин залишилась непогашеною, за підприємствами такі (табл.6.1):

Таблиця 6.1

Вихідні дані

Показник	П ₁	П ₂	П ₃	П ₄
Обсяги продаж, тис. грн	200	350	400	560
Заборгованість, тис. грн	4	7	12	28

Визначити ризик неповернення за кожним підприємством. Який резерв сумнівних боргів підприємство має сформувати, якщо в наступному році має намір реалізувати продукцію тим самим фірмам у таких самих пропорціях?

Задача 6.2. Визначити необхідний рівень резерву сумнівних боргів з дебіторської заборгованості, якщо загальний обсяг її – 200 тис. грн. Ризик

неповернення 30 % заборгованості становить 2 %; 40 % заборгованості – 5 %; 20 % заборгованості – 10 %; 10 % заборгованості є безнадійною.

Визначити середній ризик неповернення та величину резерву сумнівних боргів за всім обсягом заборгованості.

Як зміниться рівень ризику, якщо 50 % заборгованості, яка мала ризик неповернення 10 %, стане безнадійною?

Задача 6.3. Безризикова процентна ставка становить 7 %, а середня ринкова – 12 %.

Чи варто інвестувати кошти в акції корпорації «А», якщо коефіцієнт β цієї корпорації дорівнює 1,2, а запропонований рівень доходу за акціями становить 15 % ?

Задача 6.4. Наведені наступні дані щодо двох компаній, що займаються однаковим бізнесом (табл.6.2).

Таблиця 6.2

Вихідні дані

Показник	Компанія А	Компанія В
Акціонерний капітал (номінал акції 1 дол.), тис. дол.	300	100
Довгострокові боргові зобов'язання, тис. дол.	100	300
Очікуваний прибуток до вирахування відсотків та податків, тис. дол.	50	50
Податок на прибуток, %	25	25

1. Про який ризик можна говорити у даному випадку? Без розрахунків дайте відповідь на питання: яка з компаній більш ризикова і чому?

2. Розрахуйте та порівняйте рівні фінансового левериджу для даних компаній.

3. Без розрахунків спрогнозуйте, у якій компанії буде вище значення показника EPS (дохід на акцію)/

4. Зробіть необхідні розрахунки. Дайте пояснення отриманих результатів.

5. Наведіть аргументи «за» та «проти» інвестування в акції кожної фірми. Акції якої компанії особисто ви вважали б за краще придбати як інвестор?

Задача 6.5. У підприємства є два фінансових проекти А і В, для яких можливі норми доходності IRR, що залежать від кон'юнктури ринку, наведені у табл.6.3.

Таблиця 6.3

Дані для розрахунку очікуваної норми доходності варіантів вкладення капіталу

Кон'юнктура ринку	Імовірність стану	Внутрішня норма доходності	
		Проект А	Проект В
Висока	0,25	90 %	25 %
Середня	0,5	20 %	20 %
Низька	0,25	-50 %	15 %

За допомогою показників середньоквадратичного відхилення та коефіцієнту варіації оцініть ризикованість вкладень у кожен з проектів.

Задачі для самостійного розв'язання

Задача 6.6. Визначити очікувану доходність облігацій, що емітувало АТ, за умови, що на неї впливали п'ять факторів з виявленою чутливістю до них:

$\beta_1=0,5$ – зміни в промисловому виробництві;

$\beta_2=0,2$ – непередбачена інфляція;

$\beta_3=0,7$ – часова структура процентних ставок;

$\beta_4=0,4$ – премії за ризик за облігацією;

$\beta_5=0,3$ – довгострокові інфляційні очікування.

Премії за ризик за факторами чутливості становлять: 10 % – для промислового виробництва; 5 % – для інфляції; 4 % – для часової структури процентних ставок; 3 % – за різницю в доходності корпоративних облігацій; 6 % – за довгострокові інфляційні очікування. Безризикова процентна ставка становить 9 %.

Задача 6.8. Необхідна ставка доходу за акціями корпорації «А», розрахована два роки тому, становить 15 %, розрахована зараз – 16,2 %.

Визначити коефіцієнт β корпорації, якщо він протягом цього періоду не змінився, процентні ставки за державними борговими зобов'язаннями зросли в середньому на 0,5 %, а середньоринкова доходність – на 1 %.

Практичне заняття 7. Розв'язання задач з аналізу фінансового стану підприємства

Мета заняття: розвиток вмінь та формування навичок проведення аналізу фінансового стану підприємства, використання моделей оцінки банкрутства підприємства.

Задачі для розв'язання

Задача 7.1. За наведеними нижче даними (табл. 7.1, 7.2) оцінити фінансовий стан, фінансові результати та ефективність фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства «Лотос», яке належить до підприємств фармацевтичної галузі.

Таблиця 7.1

Звіт про фінансові результати

Показник	Сума, тис. грн
Дохід (виручка) від реалізації продукції	3196,5
Вирахування з доходу (ПДВ, акцизний збір тощо)	0,1
Амортизація необоротних активів	477,0
Собівартість реалізованої продукції	1997,7
Валовий прибуток	721,7
Інші операційні доходи	2,5
Адміністративні витрати та витрати на збут	266,9
Інші операційні витрати	370,0
Прибуток від операційної діяльності	87,3
Процентні витрати	—
Інші доходи (витрати)	—
Прибуток до оподаткування	87,3
Податок на прибуток	26,19
Чистий прибуток (збиток)	61,11
Елементи операційних витрат	
Матеріальні затрати	1324,2
Витрати на оплату праці	281,3
Відрахування на соціальні заходи	84,6
Амортизація	477,0
Інші операційні витрати	568,4
Всього	2735,5

Баланс (тис. грн)

Актив	На початок року	На кінець року
1	2	3
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:		
залишкова вартість	0,7	0,8
первісна вартість	1.1	1,5
Знос	0,4	0,7
Основні засоби:		
залишкова вартість	7997,4	7542,2
первісна вартість	9007,0	9028,5
Знос	1009,6	1486,3
Довгострокові фінансові інвестиції	—	—
Усього за розділом I	7998,1	7543,0
II. Оборотні активи		
Запаси:		
виробничі запаси	660,5	96,6
готова продукція	1165,0	891,5
товари	2,9	—
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		
чиста реалізаційна вартість	528,1	318,1
первісна вартість	528,1	375,7
резерв сумнівних боргів	—	57,4
Грошові кошти та їх еквіваленти:		
у національній валюті	192,7	188,5
1	2	3
в іноземній валюті	36,8	35,4
Усього за розділом II	2586,0	1530,1
III. Витрати майбутніх періодів	34,7	3,5
Баланс	10618,8	9076,6
Пасив	На початок року	На кінець року
I. Власний капітал		
Статутний капітал	5095,9	5095,9
Додатковий вкладений капітал	2509,3	—
Інший додатковий капітал	1072,2	3764,5
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		87,3

Продовження таблиці 7.2

1	2	3
Неоплачений капітал	(493,9)	(467,5)
Усього за розділом I	8183.5	8480.2
II. Зобов'язання		
Довгострокові кредити банків	—	—
Короткострокові кредити банків	—	—
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги:	2430,2	591,3
Інші поточні зобов'язання	4,9	5,1
Усього за розділом II	2435,1	596,4
Баланс	10018,8	9076,6

Методичні вказівки до розв'язання:

1. Оцінка фінансового стану передбачає оцінку зміни вартості майна та факторів, що на це вплинули, наслідків зміни майна у вигляді зміни фінансових результатів. Далі слід проаналізувати структуру та зміни у структурі активів і джерел фінансування підприємства за допомогою горизонтального, вертикального методів аналізу та агрегованої фінансової звітності.

Далі обчислюються коефіцієнти ліквідності та коефіцієнти фінансової стійкості (табл.7.3).

Таблиця 7.3

Коефіцієнти ліквідності та фінансової стійкості

Коефіцієнт	Розрахунок
Поточної ліквідності	Оборотні активи : Поточні зобов'язання
Миттєвої ліквідності	(Оборотні активи - ТМЗ) : Поточні зобов'язання
Абсолютної ліквідності	Грошові кошти : Поточні зобов'язання
Співвідношення залучених та власних коштів	Зобов'язання : Власний капітал
Структури позикових коштів	Довгостроковий борг : Позикові кошти
Автономії	Власний капітал: Всього пасивів
Самофінансування	Власний капітал: Необоротні активи
Фінансової стійкості	(Власний капітал + Довгостроковий борг) : Необоротні активи

Якщо підприємство використовує позикові кошти, слід розрахувати коефіцієнти фінансового левериджу та покриття.

2. Аналіз фінансових результатів та ефективності фінансово-господарської діяльності. При цьому обчислюються коефіцієнти ефективності або ділової активності та показники рентабельності (табл.7.4).

Таблиця 7.4

Обчислимо коефіцієнти ефективності або ділової активності.

Коефіцієнт	Розрахунок
Оборотності дебіторської заборгованості	Середня величина дебіторської заборгованості • 365 : Виручка від реалізації
Оборотності товарно-матеріальних запасів	Середня величина ТМЗ • 365 : Собівартість реалізованої продукції
Оборотності кредиторської заборгованості	Середня величина кредиторської заборгованості • 365 : Собівартість реалізованої продукції
Фондовіддачі	Виручка від реалізації : Середня вартість основних засобів
Чистої рентабельності реалізованої продукції	Чистий прибуток : Чиста виручка від реалізації
Рентабельності операційної діяльності	Операційний прибуток : Операційні витрати
Рентабельності власного капіталу	Чистий прибуток : Середній власний капітал
Рентабельності активів	Чистий прибуток : Середня вартість активів

Далі мають бути викладені рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства та покращення його фінансового стану.

Задача 7.2. За даними табл.7.1-7.2 виконати діагностику банкрутства підприємства. Зробити висновки.

Задачі для самостійного розв'язання

Задача 7.3. За даними офіційної звітності одного з підприємств, яка оприлюднюється у засобах Internet, виконайте всебічний аналіз фінансового стану підприємства та здійсніть для нього діагностику банкрутства.

Практичне заняття 8. Складання плану доходів і витрат грошових коштів

Мета заняття: формування вмінь та навичок складання бюджетів, розробки планів доходів та витрат, розрахунку та аналізу показників фінансового плану.

Задачі для розв'язання

Задача 8.1. Фінансовим директором комерційного підприємства «Магнолія» було запропоновано налагодити систему короткострокового фінансового планування з метою завчасного визначення потреби в грошових коштах та товарно-матеріальних запасів.

На підставі даних табл. 8.1, 8.2 необхідно скласти такі бюджети для другого кварталу бюджетного року:

- бюджет продажу (з графіком очікуваних грошових надходжень);
- бюджет виробництва;
- бюджет закупівель (з графіком виплат);
- бюджет витрат на оплату праці;
- бюджет комерційних та адміністративних витрат;
- бюджет грошових коштів від операційної діяльності.

Таблиця 8.1

Вихідні дані 1

Прогноз реалізації, шт.	Квітень	Травень	Червень	Липень	Ціна, грн
Товар А	12 000	20 000	15 000	12 000	13
Товар Б	8 000	30 000	15 000	13 000	11
Усього:	20 000	50 000	30 000	25 000	X
Кількість відпрацьованих годин на місяць:					
Товар А	675	950	720	680	X
Товар Б	500	1080	584	510	X
Очікувані грошові надходження: за фактом продажу — 70 %; на наступний місяць — 25 %; втрати — 5 %					

Вихідні дані 2

Показник	Значення
Дебіторська заборгованість за березень, грн.:	
Товар А	20 000
Товар Б	16 000
Залишок товарів на кінець березня, шт.:	
Товар А	2500
Товар Б	1500
Плановий залишок товару від реалізації наступного місяця, %	20
Ціна придбання, грн/шт.:	
Товар А	7
Товар Б	5
Рахунки до сплати на кінець березня, грн:	
Товар А	7000
Товар Б	5000
Розрахунки з постачальниками:	
Відстрочення платежу на місяць на суму, грн	50
Заробітна плата на одиницю реалізованої продукції, грн:	
Товар А	0,05
Товар Б	0,04
Почасова заробітна плата:	
Вартість однієї години праці, грн	2
Кількість гарантованих робочих годин на місяць, год.	750
Вартість надурочної години праці, грн	4
Операційні накладні витрати на одиницю товару, грн	1
Постійні накладні витрати на місяць, грн.	30 000
у тому числі амортизація обладнання, грн.	7500
Змінні адміністративні витрати та витрати на збут, грн./шт.:	
Товар А	0,3
Товар Б	0,2
Постійні адміністративні витрати та витрати на збут (за місяць), грн	
у тому числі амортизація, грн	70 000
	10 000

Задачі для самостійного розв'язання

Задача 8.3. Скласти помісячний бюджет поточних надходжень та витрат на період з 1 липня до 1 січня для підприємства, що займається пошиттям та оптовим продажем жіночих сумок. Щомісячні обсяги реалізації становлять 1000 сумок, крім серпня, листопада, лютого та травня, коли обсяги реалізації зростають у 1,3 рази. Ціна реалізації однієї сумки – 200 грн.

Розрахунки за продукцію з оптовими покупцями здійснюються в середньому протягом двох місяців. При цьому 50 % покупців сплачують кошти протягом першого місяця, 40 % – протягом другого, 10 % – протягом третього місяця. Закупівля сировини для пошиття сумок здійснюється за місяць до того, як сировина буде використана з відстрочкою платежу на один місяць.

Витрати на сировину становлять 60 % ціни реалізації, заробітна плата – 20 %, плата за оренду приміщень, комунальні та інші платежі – 10 000 грн на місяць.

У липні підприємство має внести до бюджету податки на суму 60 000 грн, у жовтні — 80 000 грн. Мінімальний залишок грошових коштів на рахунок повинен бути не менш як 40 000 грн. Залишок коштів на рахунок на початок липня становив 52 000 грн.

Задача 8.4. Підприємство «Каприз» планує на III квартал 2018 р. такі показники витрачання та надходження коштів:

Дохід від реалізації готової продукції – 800 000 грн.

Придбання основних матеріалів – 70 000 грн.

Витрати на заробітну плату – 120 000 грн.

Витрати на перевезення готової продукції – 140 000 грн.

Витрати на проведення рекламних заходів – 230000 грн.

Витрати на будівництво нового цеху – 110000 грн.

Витрати на закупівлю нового устаткування – 250000грн.

Дохід від реалізації старого обладнання – 65000 грн.

Витрати на сплату податків – 125000 грн.

Отримано довгостроковий кредит – 400000 грн.

Ставка відсотка – 15% річних.

Складіть поточний бюджет підприємства на III квартал 2018 р. Зробіть висновки щодо дохідної та витратної частин бюджету. Розробіть заходи стабілізації становища, якщо вони не рівні.

Задача 8.5. У I кварталі підприємство реалізувало продукції на 250 млн. грн, середньоквартальні залишки оборотних коштів становили 25 млн. грн. У II кварталі обсяг реалізації продукції збільшиться на 10 %, а час одного обороту оборотних коштів буде скорочено на один день.

Визначте:

- коефіцієнт оборотності оборотних коштів і час одного обороту в днях у I кварталі;
- коефіцієнт оборотності оборотних коштів і їхній абсолютний розмір в II кварталі;
- вивільнення оборотних коштів у результаті скорочення тривалості одного обороту оборотних коштів;
- проаналізуйте ситуацію, якщо час одного обороту оборотних коштів не буде скорочено;
- розробіть заходи щодо ліквідації дефіциту оборотних коштів.

Задача 8.6. Ви тільки що приєдналися до компанії «Пан і До», невеликої приватної фірми, розташованої в південній частині України, що консервує горох і кукурудзу. Президент фірми повідомив Вам, що обслуговуючий банк вимагає дати бюджет коштів з інформацією з операцій фірми протягом трьох наступних місяців (червня, липня, серпня 2018 року).

Вся попередня заборгованість відповідно до угоди по кредитній лінії була погашена. Банк наполягає на розробці проекту бюджету коштів, у якому зазначені суми і розподіли за часом очікуваної короткострокової позики, а також максимальний залишок непогашеної позики.

Ви зібрали такі дані:

- а) обсяги реалізації протягом фінансового 2017/18 року (початок року 1 червня 2017) очікуються в сумі 4 млн. грн;

б) обсяги продажу трохи збільшуються протягом сезону консервування і розподіляються в такий спосіб: липень (7 %); червень (10 %); серпень, вересень (щомісяця 12 %); жовтень (10 %); із листопада по травень (щомісяця 7 %);

в) за 40 % щомісячного продажу робиться оплата протягом місяця реалізації і за 60 % оплата робиться в наступному місяці;

і) витрати на придбання сировини, передбачені в сумі 860 000 грн з 25 % виплатою в червні, 50 % у липні і 25 % у серпні; ці витрати виплачуються негайно;

я) сезонні витрати на оплату праці очікуються в сумі 620 000 грн і розподілені прямо пропорційно закупівлям сировини (тобто 25 % у червні і серпні і 50 % у липні); оплата здійснюється щомісяця;

є) банки й інгредієнти для консервування будуть коштувати 450 000 грн. Вони купуються за місяць до виникнення потреби в них (у пропорції до закупівлі сировини) і негайно оплачуються; як наслідок, консерви, вироблені в червні 2017 року, й інгредієнти для консервування (у сумі 120000 грн) уже були оплачено протягом травня 2017 року,

ж) комунальні витрати і витрати на ремонт устаткування очікуються в сумі 280000 грн. З цієї суми 196000 грн будуть сплачені в прямій пропорції до виробничої діяльності; 84 000 грн витрачаються на складування й організацію роботи офісу і розподіляються рівномірно на весь рік; ці витрати виплачуються в наступному місяці, протягом якого вони були понесені;

з) витрати на амортизацію складають 120000 грн і визначаються рівномірно щомісяця протягом року;

і) витрати на страхування і податки на майно становлять 100000 грн. 50 % цієї суми виплачується в червні 2017 року, а інша половина – у грудні;

к) витрати на транспортування і реалізацію становлять 10 % обсягу реалізації протягом кожного місяця і зараз же оплачуються;

я) загальні й адміністративні витрати становлять 210000 грн за рік і розподіляються рівномірно щомісяця протягом усього року;

м) зараз компанія «Пан і До» має кошти в сумі 300 000 грн і вважає, що вона повинна підтримувати баланс коштів у сумі 100000 грн протягом усього часу.

Дія вирішення завдання підготуйте бюджет коштів на червень, липень і серпень для компанії «Пан і До».

Визначте:

1) суму короткострокових позик, у яких може виникнути потреба компанії в кожному місяці;

2) кумулятивну загальну суму позики (тобто загальний сплачений залишок позики);

3) розробіть план заходів щодо управління дебіторською заборгованістю по кварталах;

4) розрахуйте фінансовий план при прискоренні обертання оборотних коштів на 10 %, зміні інкасування дебіторської заборгованості: 30 % поступає в поточному місяці, 40 % – у наступному, 30 % – через один від поточного;

5)зробіть висновки.

Процентна ставка дорівнює 12 % річних (1 % на місяць). Результати розрахунків занесіть в табл.8.3.

Таблиця 8.3

Бюджет коштів компанії «Пан і До»

Показники/ Місяці	Травень	Червень	Липень	Серпень	Вересень
Усього продаж (4 млн. грн)					
Інкасація (п) 40 %					
Інкасація (п+1) 60 %					
Повні касові інкасації					
Витрати:					
придбання сировини					
оплата праці					
консерви й інгредієнти					
амортизація					
Муніципальні платежі і ремонт:					

виробництво					
складування					
Страхування і податки на майно					
Продаж і транспортування					
Загальні й адміністративні					
Усього витрат					
Зміни в коштах					
+ Кошти на початку періоду					
= Кошти в наявності					
- необхідний баланс коштів					
= Надлишок коштів					
- Відсоток по короткостроковій позиці					
= Короткострокова позика					
Короткостроковий залишок позики (не сплачений)					

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У якості методичного забезпечення використовуються підручники, конспект лекцій та методичні вказівки до виконання практичних робіт, методичні вказівки до виконання самостійної та індивідуальної робіт. Крім традиційних паперових носіїв, підручники, конспект та методичні вказівки використовуються в електронному вигляді. При проведенні лекцій може використовуватися мультимедійний проектор. Для поглибленого вивчення дисципліни рекомендується систематичне опрацювання фахових журналів та використання ресурсів Інтернет.

З метою роз'яснення найбільш складних питань дисципліни та підвищення якості виконання індивідуального завдання слід проводити групові та індивідуальні консультації за розкладом кафедри.

Під час проведення контрольних заходів рівень засвоєння матеріалу змістових модулів оцінюється шляхом написання контрольних робіт та їх захисту.

5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Модульний контроль є невід'ємною частиною кредитно-модульної системи організації навчального процесу. Основна його мета – підвищення якості вищої освіти за рахунок створення умов для систематичної планомірної роботи здобувачів вищої освіти протягом усього семестру і надання можливості вивчення і контролю засвоєння теоретичного і практичного матеріалу навчальних дисциплін окремими частинами, які називаються «модуль».

Модуль складається з одного чи декількох логічно завершених розділів дисципліни, зміст яких розглядається під час різних видів навчальних занять (лекцій, практичних занять, семінарів, самостійної роботи студентів).

При вивченні дисципліни здобувачам вищої освіти рекомендується використовувати основну та додаткову літературу, конспект лекції, а також джерела з мережі Internet.

Навчальний процес вивчення дисципліни складається з 3 модулів. При вивченні дисципліни проводиться поточний та підсумковий модульний контроль.

Поточний контроль

Поточний контроль охоплює:

- якість роботи на практичних заняттях;
- пропуски лекційних та практичних занять.

Кількість залікових балів за роботу на практичних заняттях встановлюється відповідно складності і складає від 2 до 4 балів. Максимальна кількість балів відповідає відмінній роботі на практичних заняттях.

Підсумковий модульний контроль

Підсумковий модульний контроль проводиться по завершенні вивчення усіх модулів поточного семестру. До підсумкового модульного контролю здобувачі вищої освіти допускається при умові виконання усіх елементів відповідних модулів та одержання не менше ніж 50 балів поточного контролю. Якщо за результатами поточного контролю студент набрав не менше 60 балів, він може бути звільненим від складання підсумкового семестрового контролю.

Підсумковий модульний контроль складається з теоретичних та практичних питань. За відповідь на теоретичні питання без помилок, або з одною незначною помилкою студент отримує максимальну оцінку. За неповні відповіді або відповіді з помилками, знижується кількість отриманих балів. При неправильній відповіді або при відсутності відповіді бали не нараховуються.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

При виконанні практичної роботи з декількома незначними помилками оцінка знижується на 1-2 бали. За кожне пропущене лекційне заняття без поважних причин знімається по одному балу. Можливі поточні бали за роботу на заняттях та необхідна кількість балів для зарахування модулів наведені у табл. 9.

Таблиця 9

Розподіл залікових балів за модулями теоретичної частини дисципліни

Модуль	Змістовий модуль	Сума залікових балів	Тема	№ практичної роботи	Поточні бали за виконання практичної роботи	№ самостійної роботи	Поточні бали за виконання самостійної роботи	Необхідна кількість балів для зарахування модуля
1	1	20-30	T1	1	2-4	1	12-14	20
			T2	2	2-4			
			T3	3	2-4			
			T4	4	2-4			
2	2	20-40	T5	5	2-4	2	10-20	20
			T6	6	2-4			
			T7	7	2-4			
			T8	8	2-4			
			T9	9	2-4			
3	3	20-30	T10	10	2-4	3	14-18	20
			T11	11	2-4			
			T12	12	2-4			

Примітка: T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За всі контрольні заходи протягом семестру студент може отримати від 0 до 100 балів. В табл. 10 наведена оцінка знань студентів в залежності від набраної суми балів та відповідність їх за оцінкою ECTS та національною системою.

Таблиця 10

Бальна оцінка знань студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Атамас П. Й. Управлінський облік: навч. посібник / П. Й. Атамас. – 2-ге вид. – К.: ЦУЛ, 2009. – 440 с.
2. Базецька Г. І. Фінансовий менеджмент: конспект лекцій / Г. І. Базецька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 254 с.
3. Бланк И. А. Управление активами и капиталом предприятия / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, 2003. – 446 с.
4. Бланк И. А. Управление финансовыми ресурсами / И. А. Бланк. – М.: Омега-Л: Эльга: Ника-Центр, 2011. – 767 с.
5. Боди Цви. Инвестиции: учебник / Цви Боди, Алан Дж. Маркус, Алекс Кейн ; [пер. с англ. Е. Мельник]. — М.: Олимп-Бизнес, 2013. – 994 с.

6. Боярко І. М. Інвестиційний аналіз: навч. посіб. / Боярко І. М., Гриценко Л. Л. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 400 с.
7. Васильченко І. П. Фінансова математика: Навчальний посібник / І. П. Васильченко, З. М. Васильченко. – К.: Кондор, 2007. – 184 с.
8. Грабовецький Б. Є. Фінансовий аналіз та звітність: навчальний посібник / Б. Є. Грабовецький, І. В. Шварц. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 281 с.
9. Григорків В.С. Фінансова математика: підручник / Григорків В.С., Ярошенко О. І., Нікіфоров П. О. – Чернівці: ЧНУ, 2011. — 488 с.
10. Долінський Л. Б. Фінансова математика: навч. посібник / Л. Б. Долінський. – К.: КНЕУ, 2009. – 265 с.
11. Євтух О. Т., Євтух О. О. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 456 с.
12. Кендюхов О. В. Ефективне управління інтелектуальним капіталом: Монографія / О. В. Кендюхов; НАН України. – Донецьк: ДонУЕП, 2008. — 359 с.
13. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / Т. В. Майорова. – К.: Центр учбової літератури, 2009. — 472 с.
14. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посібник / В. М. Опарін. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: КНЕУ, 2005. – 240 с.
15. Петряєва З. Ф. Аналіз фінансової звітності підприємства: навч. посібник / З.Ф. Петряєва, О. О. Петряєв. – Харків: ХНЕУ, 2009.
16. Поддєрьогін А. М. Удосконалення обліку формування, розподілу й використання прибутку / А. М. Поддєрьогін, В. В. Бабіч // Фінанси України. – 2012. – № 2. – С. 103 – 110.
17. Савчук В. П. Управління міжнародними інвестиційними проектами: навч. посібник / В. П. Савчук, С. І. Прилипко, О. Г. Величко ; за заг. ред. С. І. Прилипка. – К.: КНЕУ, 2013. – 470 с.
18. Терещенко О. О. Антикризове фінансове управління на підприємстві: монографія / О. О. Терещенко. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 270 с.

19. Терещенко О. О. Управління фінансовою санацією підприємств: підручник / О. О. Терещенко. – Вид. 2-ге, без змін. – К.: КНЕУ, 2009. – 550 с.
20. Тігова Т. М. Аналіз фінансової звітності: навч. посібник / Тігова Т. М., Селіверстова Л. С., Працюк Т.Б. – К.: ЦУЛ, 2012.
21. Фінансове забезпечення розвитку підприємств: монографія / І. О. Бланк, Л. О. Лігоненко, Н. М. Гуляєва та ін.; за заг. ред. І. О. Бланка. – К.: КНТЕУ, 2011. – 344 с.
22. Фінансовий менеджмент : навч. посібник / за заг. ред. І. О. Школьник, В. М. Кремень ; Нац. банк України, Держ. вищ. навч. закл. «Укр. акад. банків. справи Нац. банку України». – К. : Центр учб. літ., 2015. - 488 с.
23. Фінансовий менеджмент [Електронний ресурс] : підручник / [А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Бабяк М. Д. Білик та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. — 2-ге вид., перероб. — Київ : КНЕУ, 2017. — 534 с.
24. Фінансовий менеджмент та фінансовий інжиніринг бізнес-процесів. Магістерський курс: навч. посібник. Т. 1. – Луцьк: СПД Гадяк Ж.В., 2013. – 604 с.
25. Швиданенко Г. О. Управління капіталом підприємства: навч. посібник / Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук. – К.: КНЕУ, 2007. – 440 с.

Додаткова

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року N 436-IV.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI.
3. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 №2343-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
4. Порядок проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних

фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара: наказ Міністерства фінансів України № 616, затверджено 14.07.2016 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

5. Про затвердження Типової форми плану санації боржника у справі про банкрутство, Типової форми мирової угоди у справі про банкрутство та вимог щодо їх розроблення: наказ Міністерства юстиції України № 1223/5, затверджено 19.06.2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

6. Методичні рекомендації з розроблення інвестиційного проекту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка: затверджені Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України 13.11.2012 № 1279.

7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс», затверджене Міністерством фінансів України № 87 від 31.03.1999 р. Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — № 12. — с. 19-22.

8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 «Звіт про фінансові результати», затверджене Міністерством фінансів України № 87 від 31.03.1999 р. // Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — № 12. — с. 23-26.

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 4 «Звіт про рух грошових коштів», затверджене Міністерством фінансів України № 87 від 31.03.1999 р. // Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — № 12. — с. 26-30.

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 5 «Звіт про власний капітал», затверджене Міністерством фінансів України № 87 від 31.03.1999 р. // Бухгалтерський облік і аудит. — 1999. — № 6. — с. 31-33.

8. ПИТАННЯ ДЛЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Контрольні питання до 1-го модуля

1. Фінансовий менеджмент як науковий напрямок фінансової науки та його розвиток.
2. Передумови і можливості застосування фінансового менеджменту в Україні.
3. Вплив оточуючого середовища на фінансову діяльність компанії та завдання фінансового менеджменту.
4. Управління розрахунками між підприємствами.
5. Фінансовий ринок: місце в економіці, роль, структура.
6. Ринок цінних паперів: місце в економіці, роль, структура.
7. Фінансові інститути.
8. Фінансові інструменти.
9. Цінні папери у фінансовому менеджменті.
10. Ризик та його оцінка.
11. Базові концепції фінансового менеджменту.
12. Теперішня вартість різних грошових потоків.
13. Оцінка ануїтетів в аналізі інвестиційних проектів, оренди, боргових і часткових цінних паперів.
14. Визначення ціни облігації.
15. Визначення ціни привілейованих акцій.
16. Визначення ціни звичайних акцій.
17. Цінова модель ринку капіталів.
18. Взаємозв'язок між видами діяльності підприємства.
19. Методи виміру грошових потоків (прямий, непрямий).
20. Джерела інформації, які використовують фінансові менеджери у своїй роботі.
21. Сутність основних систем управлінського обліку.
22. Мета і склад фінансової звітності.
23. Зміни у складі звітності підприємств.

24. Призначення основних компонентів фінансової звітності.
25. Зміна критеріїв відображення статей у звітності.
26. Якісні характеристики та принципи підготовки фінансової звітності.
27. Призначення балансу та його структура.
28. Характеристика звіту про фінансові результати.
29. Призначення та структура звіту про рух грошових коштів.
30. Порядок складання звіту про власний капітал.

Контрольні питання до 2-го модуля

1. Зміст і завдання управління прибутком підприємства.
2. Класифікація доходів і витрат у звіті про фінансові результати підприємства.
3. Постійні й змінні витрати і рентабельність продажів.
4. Визначення чистого прибутку (збитку) звітного періоду.
5. Визначення економічних елементів операційних витрат.
6. Операційний важіль. Принципи операційного аналізу.
7. Розрахунок порога рентабельності і «запасу фінансової стійкості» підприємства.
8. Розробка цінової політики та її оптимізація на підприємстві.
9. Розрахунок прибутку на акцію.
10. Комплексне оперативне управління оборотними активами.
11. Чистий обіговий капітал і поточні фінансові потреби підприємства.
12. Управління основними елементами оборотних активів.
13. Формування запасів.
14. Управління дебіторською заборгованістю.
15. Управління грошовими активами.
16. Обґрунтування переваг і сфери застосування понять «вартість капіталу», «оцінка капіталу», «вартість підприємства», «ціна капіталу» в діяльності підприємства.
17. Принципи оцінки вартості капіталу. Техніки оцінки капіталу.

18. Попередня по елементна оцінка вартості власного капіталу; додатково залученого за рахунок емісії привілейованих акцій, простих акцій, облігацій; позикового капіталу у формі банківського кредиту; фінансового лізингу; товарного кредиту.

19. Вартість капіталу за рахунок нерозподілених прибутків.

20. Визначення зваженої граничної вартості капіталу (ЗГВК). Межі нового фінансування і відповідні величини вартості капіталу. Застосування ЗГВК для відбору найкращих проектів.

21. Політика корпорацій щодо структури капіталу.

22. Структура капіталу, її вплив на вартість підприємства.

23. Ефект фінансового важеля.

Контрольні питання до 3-го модуля

1. Роль фінансового аналізу у зміцненні господарської діяльності підприємства.

2. Сутність фінансового стану підприємства. Методи його оцінки.

3. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства.

4. Показники оцінки фінансового стану підприємства.

5. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.

6. Фінансова стійкість підприємства, її показники та їх розрахунок.

7. Оцінка майнового стану підприємства.

8. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства.

9. Зміст і принципи фінансового планування.

10. Методи фінансового планування.

11. Загальна характеристика основних фінансових планів держави та підприємств.

12. Шляхи вдосконалення фінансового планування в сучасних умовах.

13. Загальний бюджет підприємства: структура і принципи упорядкування.

14. Фінансове прогнозування. Аналіз і планування руху коштів.

15. Бюджет грошових коштів. Його принципи та розробка. Вплив невизначеності.

16. Фінансово-експлуатаційна потреба підприємства.

17. Особливості фінансової діяльності суб'єктів господарювання різних організаційно-правових форм.

18. Особливості організації фінансів підприємств різних форм власності.

19. Фінансові аспекти організації і реорганізації акціонерних товариств.

20. Формування і розвиток корпоративних відносин в Україні.

21. Причини, переваги (позитивні ефекти) та негативні наслідки злиття компаній.

22. Методи придбання компаній.

23. Фінансова діяльність транснаціональних корпорацій.

ЗМІСТ

1.	Мета та завдання навчальної дисципліни.....	3
2.	Зміст тем навчальної дисципліни.....	4
3.	Практична робота.....	7
4.	Методи навчання.....	40
5.	Методи контролю.....	41
6.	Розподіл балів, які отримують студенти.....	42
7.	Список рекомендованої літератури.....	43
8.	Питання для модульного контролю.....	47

